

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**D. D. Emanuelis Gonzalez Tellez, In Inclyta Salmanticensi
Academia Collegii Majoris Conchensis Alumni, &
antiquioris vespertinæ Sacrorum Canonum Cathedræ
propriarii Interpretis; in Pinciano Sanctæ ...**

Additis Notis uberioribus ab Historia, & Chorographia

Complectens Librum Qvintum

González Téllez, Emanuel

Francofurti Ad Moenum, 1690

Caput II. Ex a Pœnitentiali Romano.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74544](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74544)

num. 91. Aldrete de relig. discip. lib. 2. cap. 26. Quare hac sententiâ omisâ verius dicendum est, in præfenti textu agi de homicidiis proditoriis, seu per insidias admissis, immunitate ecclesiastica non gaudentibus, juxta tradita in cap. inter alia, de immunit. Eccles. ubi textum hunc exposui, Proditorius autem homicida dicitur, cum nullâ præcedente causâ, rixâ seu discordiâ, & securè occidit quis innocentem nihil tale suspicantem. l. propter insidias l. 4. c. qui accusare, l. final. Cod. de aleator. cap. si capis 16. q. 1. authent. de mandatis Principum, per tot. collat. 3. §. neque. Gregorius XIV. in sua Bulla, ibi: Aut quis proditorie: & l. final. tit. 7. libr. 8. ordin. l. 11. tit. 11. eod. lib. docent Covarr. d. cap. 20. num. 7. Peguera de cis. 5. 4. num. 3. Gutier. lib. 1. pract. quest. 2. num. 7. Remigius de immunit. fallent. 14. Thomas Delbene eodem tractat. cap. 16. dubit. 20. sect. 1. Germonius lib. 3. de sacror. immunit. cap. 16. num. 59. Fachineus libr. 9. controu. cap. 99. Marquez in suo Gubern. libr. 2. cap. 32. §. 1. Molina de justit. tractat. 3. disput. 23. Sanchez lib. 6. consil. cap. 32. §. 1. Marius Cutellius de præfca Eccles. libert. libr. 1. quest. 1. glossa 7. num. 38. & qu. 5. qui contra Dianam quæstione antecedenti intendit textum hunc procedere in eo, qui non consummavit homicidium proditorium, sed tantum attentavit perpetrare. Homicida proditorius etiam dicitur, qui feminam occidit, quia se defendere nequit; ideo talem homicidam non gaudere immunitate, resoluit Carrasco ad leges recopil. cap. 13. §. 1. Similiter & occidens sacerdotem, Bobadilla lib. 2. cap. 14. num. 43. Item, qui justitiarium, seu ministrum justitiæ occidit exercentem actum justitiæ securum, & nihil tale præcaventem. Sesse de inhibiti. cap. 8. §. 4. Carrasco dicit cap. 3. §. 4. num. 11. etsi contrarium teneat Giurba consil. 20. qui circa Alguacellum negativè resolvunt, videlicet proditorium homicidium non dari: docent Peregrinus de immunitat. cap. 8. num. 5. Ambrosinus eodem tractat. cap. 9. num. 7. Farinacius eodem tractat. cap. 13. num. 185. Diana part. 1. tract. 1. resol.

20. Qui autem alterum occidit in diffidatione, quia non est homicidium per insidias immunitate gaudet. Giurba consil. 100. num. 21. Narbona in leg. 20. tit. 1. libr. 4. recopil. glossa 12. num. 10. Bobadilla libr. 2. cap. 14. num. 39. Diana 6. part. tract. 1. resol. 13. licet lex 10. tit. 8. libr. 8. recopil. asserat: Cae è incurre por ello en penna de aleue: & contrarium subtili ratione motus defendat Barbosa de jure eccles. libr. 2. cap. 3. num. 101. Circa illum verò, qui sclopeto occidit, an homicida proditorius judicandus sit, pro parte affirmativa est lex 16. tit. 26. libr. 8. recopil. ibi: Por ser arma traydora, y que no sirve sino de hazer muertes seguras, y aleuosas: & in l. 15. §. 17. ejusdem tituli declaratur, quod sit alevosus, & quod habeatur pro alevosus, in l. 18. tit. 6. libr. 6. recopil. atque ita docuerunt proditorium homicidam esse; Azevedo in l. 3. tit. 2. l. br. 1. recopil. num. 10. Marius Cutellius de præfca & recent. libert. libr. 1. quest. 17. & in Cod. a d. ll. Federici, cap. 109. num. 89. Didacus Perez in l. 39. tit. 19. libr. 8. ordin. Hevia in Curia l. hilip. 3. part. §. 12. num. 35. Narbona in l. 20. tit. 1. lib. 4. recopil. glossa 11. num. 18. arguendo de familiari, qui reputatur aleuosus: item in l. 12. glossa 2. tit. 6. lib. 6. recopil. num. 3. Sanchez libr. 6. consilior. cap. 1. dub. 8. num. 16. Pro parte negativa, cui adhæreo, stat mascula juris ratio, quia instrumentum vulneris, aut homicidii non facit homicidium proditorium, sed animus, & occidentis intentio. Probat Giurba in terminis sclopeti consil. 10. num. 22. & in quocunque armorum genere Vincentius Franchiz decis. 713. num. 21. At Princeps sæcularis nihil circa immunitatem ecclesiasticam statuere potest, cum ad ejus potestatem non pertineat, nec possit verè, realiterque propriam qualitatem delictis indicare, quamvis possit exacerbare pœnas. Ergo ex eo, quod Rex aleuosus esse statuerit, nihil officit, nec proficit immunitati. Ita Diana part. 6. tractat. 1. resol. 13. Giurba consil. 50. num. 26. & consil. 90. num. 13. Peguera decis. 40. num. 7.

CAPUT II.

Ex ^a Pœnitentiâ Romano.

Interficii furem, aut latronem, ubi comprehendi poterat absque occasione: quia ad imaginem Dei cretus est. 40. dies non intres Ecclesiam: & b lanea veste indutus, ab escis, c & potibus, qui interdicti sunt, & a a toro, e gladio, & equitatu illos supradictos dies abstinens. In tertia autem, & quinta feria, & Sabbatho aliquo genere leguminum, vel ole-ribus, pomis & parvis pisculis, cum mediocri cervisia utere temperatè. Si autem sine odii meditatione, te f tuaque liberando, hujusmodi diaboli membra interficisti (secundum indulgentiam dico, propter imaginem Dei,) si aliquid jejunare volueris, bonum est tibi: & elemosynam fac largiter. Si Presbyter eadem fecerit, non deponatur: tamen quamdiu vivit, g pœnitentiam agat.

NOTÆ.

^a Pœnitentiâ.) Ita etiam legitur in prima collectione, sub hoc tit. cap. 4. & reperitur textus hic in pœnit. Romano, tit. 1. cap. 24. Sed Burchardus lib. 11. Decreti, cap. 60. Carnot. p. 13. Decret. cap. 46. Gratianus in cap. final. 13. q. 2. citant verba hæc ex canone 1. Concilii Aurelian. unde credo præsentem canonem editum fuisse in aliquo ex Conciliis Aurelian. quod non extat; &

ex eo transcriptum fuisse in Pœnitentiâ Romano, à quo acceperunt Bernardus Papiensis in d. 1. collect. Raymund. in præfenti.

b Lanea veste.) Pœnitentes olim dum erant in statu pœnitentiæ solennis, non solum mutabant vestes, Concil. Agathens. can. 15. Tolet. 3. can. 12. Tolet. 6. can. 7. ibi: Si qui ingenuorum n-riusq; sexus sub nomine pœnitentis in habitu religioso sunt conversati, post hæc autem comam nutrientes, vel vestimenta secularia sumentes, ad id, quod

quod reliquerant, redierunt. Verum cilicium induebant. Concil. Tolet. 1. can. 2. ubi dum Patres describunt publicam penitentiam agentem, ajunt: Qui sub cilicio divino fuerit reconciliatus altario. Ubi aliqui malè legunt, sub Concilio, ut notavit Gibalinus de clausura regular. disquis. 3. cap. 2. §. 8.

c *Esca. & potibus.*) Alia enim dulcia, aliaque potiones prohibentur solennem penitentiam peragentibus, cap. in capite, 50. dist. cap. admonere 33. quest. 2.

d *Thoro.*) Nam similes penitentes non solum matrimonium de novo contrahere, verum etiam contracto uti prohibebantur, ut probavi in cap. 9. Concil. Illiberit.

3. e *Gladio.*) Penitentes enim solenniter armis cingi vetabatur, cap. admonere, 33. q. 2. nec ulterius illa ferre licebat, nisi de consilio Episcoporum pro defendenda justitia, cap. falsas penitentias, de penit. dist. 5. Synodus apud Wormaciam tempore Ludovici Imper. ut refert Hincmarus Rhenorum Episcopus, ibi: *Quicumque propria uxore delevit, vel sine culpa interfecta, aliam duxerit uxorem, armis depositis publicam agat penitentiam; & si contumax fuerit, comprehendatur à Comite, & ferro vinciatur.* Sigebertus in Chron.

Ludovicus Imperator à suis desertus, ac proditus, & in potestatem filiorum redactus, Episcoporum judicio arma deposuit, & ad agendam penitentiam inclusus est.

f *Te, etaque liberando.*) Hæc verba non sunt accipienda conjunctivè, sed disjunctivè, vel alternativè, & post Felin. in præsentii docuerunt Cajetan. 2. 2. q. 64. art. 7. Covarr. in Clem. si furiosus, 3. part. §. unic. n. 6. plures relati à Barbof. in præsentii, Gibalin. de irregul. cap. 4. regul. 3. consuet. 3. difficult. 4. ita ut sensus sit, non esse te homicidam, si res, vel tua liberando latronem, quem aliter capere, aut impedire non poteras, occidisti; nam si conjunctim capienda essent hæc verba, nec licita esset occisio furis, nisi ad se, & sua simul liberandum; nec etiam pro defensione suorum bonorum dumtaxat ei liceret occidere injustum invasorem abique culpa, sed neque ad defensionem vitæ, nisi illa cum bonorum externorum conservatione conjuncta esset: etsi textum hunc aliter accipiat Petrus Navarta lib. 2. de restit. cap. 3. n. 406.

g *Penitentiam agat.*) Quia homicidium non omnino inculpabile fuit, quia etsi pro defensione sua, vel suorum bonorum commissum esset, aliter tamen Clericus sibi consulere poterat: docet Gibalinus supra, & dicimus in cap. seg.

CAPUT III.

Augustinus super Exodo.

SI perfodiens inventus fuerit fur, & percussus mortuus fuerit, non est illi homicidium imputandum. Si autem oriatur sol super eum, reus erit. Intelligitur ergo non pertinere ad eum homicidium, si fur nocturnus occidatur: si autem diurnus fuerit, ad homicidium pertinere. Hoc est enim, quod ait: Si oriatur super eum sol, &c. quia poterat discernere, quod ad furandum, non ad occidendum venisset; & ideo non debet occidi. Hoc etiam in antiquis legibus secularibus (quibus ista est antiquior) invenitur, impunè scilicet occidi nocturnum furem quoquo modo: diurnum autem si se telo defenderit; jam enim plus est quam fur.

NOTÆ.

1. a *Augustinus.*) Ita etiam legitur in prima collectione, sub hoc tit. cap. 5. & apud Carnotensem p. 10. Decreti, cap. 53. reperiturque textus hic inter opera Divi Augustini in quest. 54. in Exodum, ubi exponit legem latam in cap. 22. Exodi, ejusque rationem assignat, & ita priora verba sunt ipsius Exodi, cætera verò Magni Doctoris Augustini.
2. b *Fuerit fur.*) Nocte exponit, ac supplet Glossa in præsentii; sed superfluo, cum enim dicatur fur à furvo, hoc est nigro, facilè deducitur furem propriè dici, qui noctu furatur. Varro lib. 14. rerum divinar. Facit altercatio Hadriani, & Epicteti in illis verbis: *Quid est nox? Laboranti requies, grassanti lucrum: per obscuras enim noctes facilius furantur.*
3. c *Reus erit.*) Hucusque verba Exodi, licet aliter legantur in ipsa sacra pagina, videlicet: *Si effringens fur domum, sive effodiens fuerit inventus, & accepto vulnere mortuus fuerit, percussor non erit reus sanguinis.*
4. d *Legibus secularibus.*) Antiquas leges vocat D. Augustinus 12. Tabul. ubi tabul. 2. de fure nocturno, & diurno ita cavebatur: *SI NOX FURTUM*

FAXIT, SIM ALIQUIS OCCISIT, JURE CÆSUS EST: TO: SI SE Telo defensint, quitato, ENDOQUE PLORATO: Post deinde SI CÆSI ESCINT, se fraude esto. Ad quas respexerunt Macrobius lib. 1. saturn. cap. 4. ibi: *Non esse abs re puto hoc loco id quoque admonere, quod Decemviri in 12. Tabulis inusitatissimè nox pro noctu dixerunt. Verba hæc sunt: Si nox furtum factum sit, sim aliquis occisit, jure casus esto. In quibus verbis id etiam notandum est, quod ab eo quod est is, non cum, sed sim dixerunt. Cicero pro Milone, non longè à principio, ibi: Tabula nocturnum furem quoquo modo, diurnum autem si se telo defenderit, interfici impunè voluerunt. Senec. lib. 10. controver. cap. ult. in fine. Lex, qua nocturnum furem occidi jubet, quoquo modo jubet: non de damnato tantum, sed de fure loquitur. Aulus Gel. lib. 2. noctium Attic. Decemviri nostri qui post reges exactos leges, quibus populus Roman. uteretur in 12. Tabulis scripserunt, furem qui manifesto furto prehensus, esset, tunc demum occidi permiserunt: si aut cum faceret furtum nox esset, aut interdum telo se cum prehenderetur defenderet. Quamvis de usu hujus legis decemvitalis dubitaverit Pompon. ut constat ex fragmento Ulpiani in collectione legum Mosaic. tit. 7. de furis, ibi: *Si quis furem nocturnum occiderit, quem lex 12. Tabul.**

omni